

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه همزمان با پایان موعداعلامی اروپا برای ارائه ساز و کار مالی به ایران:

اروپا نتوانست SPV را به مرحله نهایی برساند
اروپا نشان داد در مقابل فشار آمریکا از توانایی لازم برخوردار نیست

باز هم هیچ!

گروه سیاسی: سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان دیروز در نشست هفتگی با خبرنگاران در پاسخ به سوآلی درباره SPV (سازوکار ویژه مالی اروپا) و اینکه آیا مذاکرات با اروپا در این زمینه پایان یافته است؟ گفت: مدتی است مذاکرات ایران با اروپا و ۴۰۱ در جریان است. بنا به خواست این کشورها و جامعه جهانی، بعد از خروج آمریکا از برجام و علاقه‌مندی برای حفظ برجام و تعهد طرف مذاکره با ایران منهای آمریکا برای تأمین منافع حاصل از برجام برای جمهوری اسلامی ایران، قرار شد مذاکرات با اروپا و ۴۰۱ برای یافتن سازوکار مالی برای تبادل همکاری‌ها در دورانی که آمریکا تحریم‌های غیرقانونی یکجانبه خود را مجدداً بازگرداند، انجام شود.
بهرام قاسمی با بیان اینکه در طول زمان یکسری واقعیات خود را نشان داد، اظهار داشت: پیچیدگی ایجاد یک چنین سازوکار جدیدی با توجه به شرایط تحریم بین ایران و این کشورها و همچنین فشار بی‌اندازه و قلدرمابانه آمریکا بر کشورهای اروپایی، باعث شد تا حد زیادی این موضوع زمان‌بر شود و مذاکرات و تلاش برای نهایی شدن این سازوکار بیش از حد به طول بینجامد. وی افزود: علاوه بر ارائه سیاسی اتحادیه اروپایی که به هر حال مشهود بود، در عمل اتحادیه اروپا نشان داد در مقابل فشار آمریکا از توانایی لازم برخوردار نیست و به‌رغم تاریخ‌هایی که مشخص کرده بودند و وعده‌هایی که وجود داشت، نتوانستند این سازوکار را به مرحله نهایی خود که مورد قبول ایران باشد، برسانند.

سخنگوی وزارت امور خارجه با اشاره به ۳ فاکتور شامل پیچیدگی این مکانیسم، فشار بی‌حد و اندازه آمریکا و ناتوانی اتحادیه اروپایی در قبال آمریکا، مسطره دلار و اقتصاد آمریکا بر موسسات مالی و شرکت‌های اروپایی، افزود: ما هنوز این موضوع را دنبال می‌کنیم و در دستورکار داریم و امیدواریم اروپا در این برهه حساس و در این آزمون جدی بتواند از هویت، ارزش‌ها و استقلال

بزودی مشخص خواهیم کرد گروه ۵+۱ چگونه می‌تواند منافع ایران ذیل برجام را تضمین و این دستاورد منحصربه‌فرد دیپلماسی را حفظ کند.

اروپا و آمریکا در موضوعاتی دارای اشتراک هستند و در موضوعاتی اختلاف دارند؛ فعلا موضوع ایران موضوعی است که مورد اختلاف آنهاست معنی‌اش این نیست که آمریکا و اروپا فردا با هم درگیر می‌شوند کما اینکه سال‌ها درباره موضوعات دیگر با هم اختلاف داشتند اما اروپایی‌ها خط خود را دنبال کردند و آمریکایی‌ها خط خودشان را دنبال کردند. در چند هفته آینده منافع ایران از برجام مشخص می‌شود؛ فعلا فهرستی از کارهایی که باید انجام شود تهیه شده است و همه آنها نیاز دارد عملیاتی و جزئی شود تا بر اساس آن بتوانیم تصمیم بگیریم برجام چه مقدار می‌تواند منافع ایران را تضمین کند.

حمایت سیاسی اروپا از برجام کافی نیست؛ اتحادیه اروپایی برای تداوم همکاری‌های اقتصادی خود بسا ایران باید «گام‌های عملی بیشتری برداشته و سرمایه‌گذاری‌های خود را در ایران افزایش دهد»، تعهد اتحادیه اروپایی بر اجرای برجام با اعلام انصراف احتمالی شرکت‌های بزرگ اروپایی از همکاری با ایران همخوانی و تطابق ندارد.

بسته پیشنهادی اروپا در چارچوب برجام قرار است ارائه شود و مسائل خارج از برجام را شامل نخواهد شد. طبیعتاً خواسته‌های ما همان‌هایی است که برای مردم ما در برجام تضمین شده است. البته دستاوردهای سیاسی، حقوقی و امنیتی ما که حتی با رفتن آمریکا تقویت شده است اما دستاوردهای اقتصادی را که با رفتن آمریکا متضرر شده باید سایر اعضای برجام برای ما تأمین کنند.

فکر می‌کنم تمرکز اعضای کمیسیون مشترک بر این خواهد بود که چگونه می‌خواهند منافع ایران را در برجام تضمین کنند؛ آمریکا از برجام خارج شده است، اینک اعضای دیگر کمیسیون مشترک باید بررسی کنند چگونه می‌توانند خروج آمریکا از برجام را جبران کنند. این بحث مهمی است که جلسه امروز کمیسیون مشترک خواهد بود.

در آخرین دور گفت‌وگوهای کارشناسی که هفته گذشته در تهران برگزار شد، یک بار دیگر همه اعضای باقیمانده برجام تعهد خود را برای اینکه اقدامات لازم را جهت برخورداری ایران از تضمین‌های اقتصادی برجام داشته باشند اعلام کردند؛ البته هنوز بسته عملیاتی لازم را دریافت نکرده‌ایم ولی هم در کشورهای اتحادیه اروپایی و هم همکاران روسی و چینی ما مشغول کار روی این بسته هستند.

انتظار می‌رود بسته پیشنهادی، تعهدات مجموعه کشورهای باقیمانده در برجام شامل تعهداتی باشد که حقوق مردم ایران از این توافق در سایر زمینه‌ها از جمله اقتصادی، سیاسی و هسته‌ای را تضمین کند.

وظیفه من کاملاً روشن است: ایجاد راحل‌های عملی. از اتحادیه اروپایی و همتایانم در ۳ کشور اروپایی به اضافه دو کشور (روسیه و چین) انتظار دارم که تعهدات قابل اجرا و مشخصی ارائه دهند و قول‌های مبهم و طولانی‌مدت ندهند.

بسته‌ای دریافت کردیم که رضایتبخش نبود. اکنون در حال همکاری با اروپایی‌ها هستیم. در حالی که ما مشغول صحبت هستیم، همکاری‌ها در جریان است. برای آزمون امکان [حفظ توافق] به اروپا فرصتی داده‌ایم. از سوی اروپا، شاهد تمهد سیاسی بوده‌ایم، ما [همچنین] شاهد اقدامات فنی بوده‌ایم که ارائه

شده است. اما اینها کافی نیست. ۲ چارچوب زمانی مشخص وجود دارد؛ اولی، چارچوب زمانی اولین دسته از تحریم‌های آمریکاست که ماه آگوست اجرا می‌شود و چارچوب زمانی دیگر، دومین دسته از تحریم‌های آمریکاست که ماه نوامبر اجرا می‌شود و ما خواهیم دید اروپا منظور با آن دست و پنجه نرم می‌کند و کاملاً مطابق آن، پاسخ خواهیم داد و برنامه مشخصی برای آن داریم.

اتحادیه اروپایی قرار بود اقداماتی انجام دهد، از جمله حفظ فروش نفت ایران و حفظ کانال‌های بانکی که همچنان منتظریم آنها را عملی کند.

ظریف در پاسخ به سوآلی درباره مذاکره عراقچی با معاون وزیر خارجه انگلیس و موضوع این مذاکرات و اینکه آیا اتحادیه اروپایی از جمله انگلیس گنجایشی در زمینه مسائل مالی و پولی ایجاد کرده است؟ گفت: گشایش مسائل مالی و پولی رخ می‌دهد یا نه؟ این گفت‌وگوها یک دستور کاری دارد و همه جلسات مربوط به روابط دوجانبه، مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی است که درباره آنها بحث و تبادل نظر می‌شود. یکسری از موضوعاتی که با دولت انگلیس به عنوان یکی از اعضای باقیمانده ۵۰۱ یعنی ۴۰۱ داریم، اجرای برجام است و یکی از مهم‌ترین موضوعات اجرای برجام، موضوع دسترسی بانکی است. موضوع فروش نفت در این جلسه به طور حتم مطرح می‌شود و پیش از این، هم وزرای خارجه تعهد خودشان را در این زمینه در بیانیهای با ۳ وزیر اروپایی و خانم موگرینی داشته‌اند و هم در اجلاس کمیسیون مشترک در سطح امور خارجه تعهد خود را اعلام کرده‌اند. روش‌های اجرایی متعددی نیز پیشنهاد کرده و ارائه داده‌اند و آنچه مهم است این است که این روش‌ها عملیاتی شود.

طرف‌های اروپایی برجام یعنی فرانسه، آلمان و انگلیس در ادامه تلاش‌ها برای مقابله با این تحریم‌های آمریکا علیه تهران و حفظ توافق هسته‌ای هم‌کنون در حال رایزنی با مقامات اتحادیه اروپایی برای ایجاد یک کانال مالی جدید با ایران در آستانه بازگشت بخش دوم تحریم‌های واشنگتن علیه تهران هستند. این ۳ کشور به همراه اتحادیه اروپایی در طول ماه‌های اخیر تلاش کرده‌اند راهمایی برای ادامه اجرای توافق هسته‌ای و تجارت با ایران که بخشی از تعهدات آنهاذیل توافق هسته‌ای محسوب می‌شود، بیابند.

در اجلاسی که در وین داشتیم نه فقط اتحادیه اروپا، بلکه ۴۰۱ تعهداتی را اعلام کردند و ما گتقیم این تعهدات باید به اقدامات عملی تبدیل شود؛ در خبرهای روزهای اخیر هم دیدید اروپا اقدامات عملی را شروع کرده و ما منتظر اجرایی شدن این اقدامات عملی هستیم. اروپایی‌ها هم می‌دانند ما بر اساس این اقدامات عملی تصمیم‌گیری می‌کنیم.

ایران به کار با شerkایش ادامه خواهد داد تا فضایی جدید ایجاد کند که در آن ملت‌هایی که برای خودشان احترام قاآلند بتوانند منافع خود و تعهدات بین‌المللی‌شان را دنبال کنند. ما به تلاش‌های خود برای بی‌اثر کردن تحریم‌های غیرقانونی آمریکا و از بین بردن عارضه بی‌ثبات‌کننده قوانین فراسرزمینی ایالات متحده ادامه خواهیم داد.

۳ شهریور	همایش عبور از بحران
۱۰ شهریور	پاسخ به گزارش صداوسیما
۲۴ شهریور	گفت‌وگو با نشریه انشیکل
۲۷ شهریور	خبرنگاران در جمع
۵ مهر	توثیت
۷ مهر	گفت‌وگو با المانیتور
۸ مهر	گفت‌وگو با یورونیوز

شما از قدرت دلار آگاهید. شما سعی داشتید با شرکت‌هایی که از بازار ایران خارج شدند، دادوستد کنید. آیا این مکانیسم اروپایی می‌تواند جواب دهد؟ می‌دانم که اروپا مصمم است. می‌دانم که باقی دنیا

وقت‌کشی را دنبال کرده و عملا دستاوردی جز هیچ نصیب دولت روحانی نشده، هنوز هم برنامه هسته‌ای ایران تعطیل مانده است! معنی دقیق‌تر این وضعیت این است که در نتیجه سیاست‌های دولت روحانی و دیپلماسی محمدجواد ظریف، ارزش و اعتبار برنامه هسته‌ای ایران آتقدیر پایین آمده که تعطیل شدن آن هیچ عامل انگیزشی برای اروپا ایجاد نکرده که حتی یک بسته محدود و مختصر با محتوای «فت در برابر کالا»، را در ازای این تعطیلی به دولت ایران ارائه دهد! اگر ۵ سال قبل و در زمان آغاز مذاکرات محمدجواد ظریف و وزرای خارجه ۵۰۱ کسی چنین چشم‌اندازی را برای مذاکرات هسته‌ای و برنامه ملی هسته‌ای ایران پیش‌بینی می‌کرد؛ آیا مردم ایران هرگز حاضر می‌شدند چنین مذاکرات توهین‌آمیزی آغاز شود؟

■ **۸ ماه انتظار بیهوده**

ادبیات آقای ظریف و سایر مقامات ارشد دستگاه دیپلماسی که در ماه‌های گذشته درباره زمان ارائه SPV اظهارات مختلفی مطرح کرده و حتی وعده نهایی شدن و ارائه آن در نزدیک‌ترین زمان پیش رو را نیز ن داده بودند، کاملاً تغییر کرده است. این موضوع در

مصمم هستند تا نگذارند آمریکا توافقی را که یکی از کم‌سابقه‌ترین دستاوردهای دیپلماتیک عظیم در سال‌های اخیر تلقی می‌شود، نابود کند. پس این مکانیسم، مکانیسمی جدی است. حال باید نظاره‌گر باشیم که جواب می‌دهد یا خیر. ایران خود می‌خواهد نتیجه را ببیند. ما این را به شرکای اروپایی و دیگر افراد گفته‌ایم... یکی از گزینه‌های‌مان پس از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای، خروج از برجام بوده است اما زمانی که چین و روسیه به همراه دیگر طرفین اروپایی برجام به ما تضمین دادند که راهمایی برای به منفعت رساندن ایران می‌یابند، از این تصمیم منصرف شدیم. حال آنها حرف‌های‌شان را زده و مکانیسمی را تبیین کرده‌اند. باید ببینیم که جواب می‌دهد یا نه.

اگر سازوکار ویژه اروپا موثر نباشد، ایران از برجام خارج خواهد شد... اکنون ایران و ۴۰۱ به همراه اتحادیه اروپایی توافق کرده‌اند برای حفظ توافق هسته‌ای سازوکاری ویژه را برای پرداخت پول به ایران پس از بازگشت این تحریم‌های واشنگتن ایجاد کنند. طرف‌های باقیمانده در توافق هسته‌ای تأکید دارند که این توافق کارساز بوده و حفظ آن ضروری است.

تهران به‌رغم تحریم‌های آمریکا، در حال دستیابی به توافقی نفتی با کشورهای اروپایی است... سیستم مالی جدید اتحادیه اروپایی برای ماست تا نفت‌مان را به فروش برسانیم و پیشرفت کنیم.

مهم‌ترین چیز در اینجا توافقات مالی است. ما در حال کار با اروپا روی این توافقات هستیم و اروپایی‌ها هم‌اکنون روی یک سیستم کار می‌کنند که به ما اجازه می‌دهد پول صادرات‌مان را دریافت کنیم. اروپایی‌ها در گفت‌وگو با یکدیگر بسیار فعال هستند. ۷ کشور تاکنون مشارکت کرده‌اند. دیگران نیز مایل به این کار هستند. کشورهای غیراروپایی هم مایلند از مزایای این سازوکار برای داد و ستدهای مالی خود با ایران بهره ببرند، بنابراین باید صبر کنیم. ابتدا لازم است این سازوکار عملیاتی شود و سپس باید ببینیم چگونه کار می‌کند.

اروپایی‌ها شاید نسبت به آنچه دیگران انتظار داشتند، تعهدات بهتری را ارائه دادند، بنابراین اروپا باید این تعهدات سیاسی را به سازوکارهایی تبدیل کند و من بر این باورم که این سازوکارها به کار گرفته خواهد شد.

ما توانست‌ایم آمریکا را به حدی منزوی کنیم که اتحادیه اروپایی‌به به عنوان شریک راهبردی آمریکا مقررات و مکانیسمی ایجاد کرده تا بتواند تحریم آمریکا را دور بزند. این مکانیزم نقطه شروع پایان حکومت دلار بر اقتصاد جهانی تلقی می‌شود. ما باید بدانیم جمهوری اسلامی و برجام توانسته چکار کند. همین اروپایی‌ها می‌گویند برای اجرای این مکانیزم نیاز داریم ایران عضو این کنوانسیون‌ها باشد. ما کسی را نمی‌ترسانیم.

اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها درباره برخی سیاست‌ها و مسائل با یکدیگر اتفاق نظر دارند ولی درباره برخی مسائل اختلاف نظر دارند که از جمله این مسائل اختلافی موضوع برجام است و به نظر من در این قضیه کسی نقش پلیس خوب و بد را بازی نمی‌کند... کشورهای اروپایی برای حفظ برجام در حال تلاش هستند، اگر چه ما معتقدیم روند آنها در این زمینه کند است و باید سرعت بیشتری به آن ببخشند.

سازوکارهایی که اتحادیه اروپایی در نظر گرفته در چند روز آینده عملیاتی می‌شود، البته ممکن است مقداری دیگر طول بکشد تا بتوان از این سازوکارها استفاده کرد.

عکس: خبرنگاری دولتی ایستا

استفاده کردند. کسی که در قضیه SPV ضرر کرده، اروپاست». چند روز بعد از این اظهارنظر، محمدجواد ظریف در گفت‌وگوی دیگری تأکید کرد وزارت امور خارجه منتظر SPV نبوده و نخواهد بود! ظریف ۸ دی‌ماه در گفت‌وگو با شبکه فونیکس چین گفت: «اروپایی‌ها گفته‌اند در بحث کانال ویژه مالی (SPV) مشغول کار هستند ولی ما هیچ‌وقت منتظر اروپا نبودیم و الان هم نیستیم». اظهارنظر آقای ظریف درباره اینکه دولت هیچ‌گاه منتظر ارائه SPV نبوده در حالی است که نگاهی به مواضع چند ماه اخیر وزیر امور خارجه درباره ارائه سازوکار ویژه اروپا روایت دیگری درباره نگاه دستگاه دیپلماسی به SPV ارائه می‌دهد. در حقیقت به نظر می‌رسد بعد از اینکه ظریف در گفت‌وگوی اخیر خود تأکید کرد اروپا فرصت را از دست داده است، اظهارنظر جدید وزیر امور خارجه در گفت‌وگو با شبکه فونیکس چین در حقیقت تصمیمی برای توجیه معطل نگه داشتن کشور آن هم بیش از ۷ ماه درباره سازوکار مالی اروپا بوده است! در ادامه برخی از مهم‌ترین اظهارات محمدجواد ظریف در ماه‌های گذشته درباره SPV را مرور می‌کنیم.

اس‌پی‌وی (سازوکار مالی طراحی شده توسط مقام‌های اتحادیه اروپایی) برای ادامه روابط و خدمات بازرگانی و بانکی با ایران به رغم اعمال تحریم‌ها، اقدامی به‌خصوص است که در گام نخست برای وضع ایران طراحی شده اما هدف نهایی آن صرفا حفاظت از ادامه روابط تجاری میان ایران و اروپا یا میان ایران و کشورها و طرف‌های ثالث نیست، بلکه در واقع برای دفاع از اروپا در برابر فشار ایالات متحده است.

بخشی از گزارشی از «گاردین» را نیز که در دوم نوامبر منتشر شده است، در توثیت خود بازنشر کرده است با عنوان «آمریکا جلوی اروپایی‌ها را برای حصول اطمینان از معافیت غذا و دارو از تحریم‌ها می‌گیرد». در متن این گزارش آمده است: «سفیران انگلیس، فرانسه و آلمان به طور مشترک می‌کوشند آمریکا را در راستای چگونگی حصول اطمینان از تأمین نیازهای بشری متقاعد کنند. به گفته دیپلمات‌های نزدیک به مذاکرات، دولت‌های اروپایی تاکنون موفق نشده‌اند دولت ترامپ را برای تضمین صادرات مواد غذایی و دارویی اساسی به ایران پس از اعمال تحریم‌های هتته آن متقاعد کنند»

ایران از سرعت کند اتحادیه اروپایی برای کمک به شرکت‌های اروپایی مایل به ادامه تجارت با ایران، مأیوس شده است؛ چیزی که اهمیت دارد این است که اروپا در این زمینه تعهد سیاسی داده اما متأسفانه تاکنون در زمینه عملیاتی کردن این تعهدات، خیلی کند رفتار کرده است.

اروپایی‌ها عنوان می‌کنند که برای پیدا شدن کشوری که میزبان سازوکار ویژه مالی باشد، قدری با چالش مواجه هستند. در واقع برخی کشورها که به عنوان میزبان پیشنهاد شدند، این امر را نپذیرفتند و مذاکرات برای مشخص شدن میزبانی سازوکار SPV ادامه دارد.

ما در تماس فنی با اروپایی‌ها هستیم تا این مکانیزم ویژه مالی برقرار شود، بنابراین امیدواریم SPV بتواند نیازهای کشور را در حد قابل قبولی تأمین کند.

خبرهایی که هفته گذشته در سفرهای‌مان به بروکسل و ژنو شنیدیم این است که توافق‌های نهایی انجام شده و در آینده نزدیک شاهد ثبت SPV (سازوکار مالی) خواهیم بود. با توجه به اینکه آمریکایی‌ها به محض اطلاع پیدا کردن از هر تحولی می‌خواهند مانع اجرای آن شوند، اروپایی‌ها می‌خواهند این مرحله را به صورت محرمانه دنبال کنند تا به نتیجه برسند، بنابراین خودشان این مرحله را ادامه می‌دهند و وقتی به نتیجه رسیدند اعلام می‌کنند.

آمریکایی‌ها هر تلاشی کرده‌اند تا در روابط ایران و اروپا مزاحمت ایجاد کنند. حتی بیش از اینکه روابط ایران و اروپا را به خطر بیندازند، تلاش آنها بر این است که مسائل منطقه را وارونه جلوه دهند.

من فکر می‌کنم که اروپایی‌ها تلاش‌هایی کرده‌اند ولی آمادگی این را ندارند که بهای آن را بپردازند. آنها می‌خواهند شنا کنند بی‌آنکه خیس شوند.

اروپایی‌ها در اجرای تعهدات‌شان به توافق هسته‌ای کند عمل می‌کنند، ما منتظرشان نخواهیم ماند مگر اینکه گام‌های عملی اتخاذ کنند.